Estudi sobre l'ocupació d'habitatge buit a Figueres

Girona, desembre 2019

Fundació SER.GI
Compromís, acció social i pedagogia

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

Diputació de Girona

ESTUDI SOBRE L'OCUPACIÓ D'HABITATGE BUIT A FIGUERES

Aquest estudi és fruit del treball realitzat per la **Fundació SERGI** per encàrrec de l'**Ajuntament de Figueres** a partir de les dades que la mateixa administració local ens ha facilitat. Mitjançant una metodologia d'aproximació i un treball de camp molt rigorós als carrers i districtes de la ciutat de Figueres, hem pogut constatar i apropar-nos per conèixer la realitat d'aquelles unitats de convivència que es troben ocupant un habitatge a la ciutat de Figueres.

Estudi realitzat per Oscar Campos Bermejo

1. Introducció

1.1 Què tens a les mans?

Tens a les mans un estudi en profunditat que permetrà apropar-nos a la realitat de certs aspectes, encara desconeguts i sobretot molt estereotipats, relacionats amb les característiques, de les persones i/o famílies, i dels habitatges ocupats sense títol habilitant, a la ciutat de Figueres.

Aquest estudi facilita una sèrie de dades sobre aspectes concrets relacionats amb l'ocupació d'habitatges, però també la incorpora informació sobre les situacions socioeconòmiques, causes i conseqüències de l'ocupació, un recull de respostes, experiències i reflexions per part de les persones i agents relacionades amb l'ocupació, directament com indirectament. Trobarem una interconnexió de dades quantitatives i qualitatives acompanyades de la comparativa d'aquells agents relacionats, tant de l'administració pública, Ajuntament de Figueres, Serveis Socials, Consell Comarcal de l'Alt Empordà, Tècnic de Generalitat de Catalunya (Departament de Treball - Afers Social i Famílies - Secretaria d'Igualtat - Migracions i Ciutadania), moviments socials i professionals de l'acció social (Advocada i treballadora de Càritas, Professor de la universitat i activista de l'Espai Antiracista Girona-Salt, membre de la Plataforma d'Afectades per la Hipoteca de Figueres, veus testimonis i coneixements que ens ajudarà a comprendre, des d'una visió, el més àmplia possible,i a resoldre certs interrogants sobre el gran desconeixement de l'ocupació irregular, de vegades perpetuats per visions esbiaixades, estigmatitzades i parcials. Una investigació, que esperem serveixi per millorar i facilitar el dret de les persones a un habitatge digne.

Amb una total 48 llars enquestades amb un qüestionari quantitatiu, 27 entrevistes qualitatives realitzades i, 8 comparatives de suport amb agents relacionats amb l'ocupació, aquest estudi parteix d'una mostra amplia i pretén ser una eina més per millorar i acompanyar una futura intervenció en aquest àmbit. Tan per part de les professionals que treballen la intervenció social més directe, com a l'administració local que treballa en la recerca de millores per a garantir el dret a l'habitatge a la ciutat de Figueres.

- Què s'ocupa?
- Qui ocupa?
- Per què s'ocupa
- Com s'ocupa
- Relació amb les institucions i la propietat
- El dia a dia i les conseqüències de l'ocupació
- Reflexions de les persones en situació d'ocupació
- Comparativa amb agents relacionat amb l'ocupació
- Conclusions generals
- Propostes de millora

1.2 Objectius principals

- Traslladar el nostre estudi a l'administració local pública i les professionals que treballen l'acció social.
- Quantificar l'estat i la realitat dels habitatges ocupats identificats i registrats per part de l'ajuntament de Figueres.
- Obtenir una mostra significativa de perfils d'ocupants d'habitatge a Figueres
- Mostrar la realitat de les conseqüències que comporta l'ocupació a Figueres mitjançant el recull d'experiències i condicions socioeconòmiques narrades per les persones que ocupen un habitatge.
- Realitzar una comparativa amb les dades recollides amb aquells agents que intervenen directament o indirectament amb l'ocupació i els perfils de persones ocupants.
- Evidenciar formes d'exclusió social relacionades amb l'ocupació.
- Realitzar una conclusió sobre el perfil ocupant, les causes, conseqüències i elements que intervenen.
- Aportar un seguit de propostes i millores relacionades amb l'accés a l'habitatge.

1.3 Indicacions terminològiques

Habitatges buits

Fa referència aquells habitatges que després de la nostra visita, hem constatat, que els habitatges troben buits i les entrades bloquejades, o bé perquè estan tapiades d'obra o per la col·locació de portes blindades anomenades "antiocupa". *9.5 Anex Habitatges buits (portes blindades) - 9.6 Anex Habitatges buits (tapiats)*

Habitatges ocupats enquestats.

Fa referència aquells habitatges en les quals hem pogut constatar que es troben ocupats mitjançant una enquesta realitzada a les unitats de convivència que viuen a l'interior de la llar.

Habitatges ocupats no enquestats.

Fa referència aquells habitatges on no hi hem trobat ningú al seu interior, així i tot, recollint el testimoni de la comunitat veïnal i observant certs indicis ens fan saber que els habitatges romanen ocupats. *9.7 Anex Habitatge amb indicis d'ocupació*

Habitatges no ocupats

Fan referència a tots aquells habitatges que després de parlar directament amb les unitats de convivència que viuen a l'interior, ens afirmen que han regularitzat la seva situació habitacional. *9.11 Anex Habitatge no ocupat*

Habitatges no trobats

Aquests habitatges fan referència aquells habitatges no trobats, o bé per falta d'informació referent a números de pisos o bé equivocació en la direcció del llistat facilitat per l'administració local.

Unitats de convivència

Persones que conviuen al mateix domicili i on s'estableixen relacions convivencials per afinitat o bé per parentesc. Cal destacar que quan parlem d'unitats de convivència podem trobar unitats familiars o bé unitats relacionals per coneixença o necessitat per a compartir un habitatge.

Ocupació

Com hem pogut aprendre durant la realització de l'estudi, no podem parlar d'ocupació referint-ho únicament a unitats de convivència que viuen en un habitatge irregularment. Darrere de l'ocupació, trobem l'acte i l'acció de viure, conviure i sobreviure davant d'una necessitat vital de tots els éssers humans, aixoplugar-se i realitzar un projecte de vida dignament, fet, que provoca, davant de certes realitats socials i sistèmiques, que una part de la població trobi en l'ocupació l'única alternativa per garantir-se un habitatge, on en molts casos i arran de les dificultats estructurals, els durà a una precarietat i inseguretat humana.

Sense papers

Fa referència a les persones migrades que es troben en una situació administrativa irregular.

2 Metodologia:

Aquest estudi ha tingut una temporalitat de 4 mesos i ha estat dividit en diferents fases:

- La primera fa referència a l'estructura de l'estudi, aquelles eines i indicadors per apropar-nos a la mostra (qüestionaris, entrevistes, mètodes d'emmagatzematge, etc.).
- La segona fa referència al treball de camp, el contacte directe porta - porta amb aquells domicilis i unitats de convivència registrats al llistat d'habitatges ocupats facilitats per l'ajuntament de Figueres. Mitjançant programa Office 365 i la utilització de l'aplicació d'enquestes i qüestionaris Microsoft Form, hem treballat digitalment amb un dispositiu tauleta, recollint tota la informació i bolcant-la i emmagatzemant-la directament a la base de dades del programa, sempre, garantint l'anonimat i la seguretat de la confidencialitat de dades de les persones entrevistades.
- La tercera part trobem la comparativa amb aquells agents relacionats amb les mostres investigades: administració pública, Serveis Socials, treballadors d'acció social, Plataforma d'Afectades per la Hipoteca, etc.
- La quarta i última, ha estat el recull, anàlisis, conclusions i propostes realitzades mitjançant el recull de totes les dades obtingudes durant l'estudi.

Aquest treball s'ha realitzat a partir de la combinació de dos mètodes d'investigació: qualitatiu i quantitatiu i, s'ha complementat mitjançant una comparativa amb aquells agents relacionats directament o indirectament amb l'ocupació i els seus efectes. Per aquesta raó s'han fet servir tres eines de producció de dades: Amb relació a la part qualitativa i més subjectiva, hem realitzat l'entrevista en profunditat. Referent a la part més quantitativa, estadística i objectiva,

hem utilitzat un qüestionari i, per a realitzar la comparativa de totes les dades recollides, hem utilitzat un seguit de preguntes enviades als agents relacionats amb l'ocupació, les dues primeres mitjançant la intervenció directa entre entrevistats i entrevistades i la segona mitjançant l'enviament de certes preguntes via correu electrònic.

Els qüestionaris han facilitat dades estadístiques i geogràfiques de la situació en el qual es troba l'habitatge que han proporcionat, una visió general sobre la situació de l'ocupació a Figueres. Les entrevistes han ajudat a aprofundir en aquestes dades i a fer visibles les experiències que hi ha darrere de les xifres i per últim, la comparativa, a donat l'oportunitat i veu aquells agents relacionats amb l'ocupació i les seves conseqüències.

2.1 Quantificació habitatges ocupats

Per a realitzar la quantificació s'ha dut a terme un treball de camp (porta-porta) visitant aquells habitatges registrats al llistat facilitat per l'ajuntament de Figueres, amb un total de 244 habitatges, on en alguns casos, també hem conversat amb la comunitat de veïns i veïnes més propera a l'habitatge per esdevenir-ne, una informació més àmplia. Hem pogut ajudar a actualitzar el llistat i constatar quins habitatges es troben buits, ja sigui per la col·locació d'una porta "blindada" o per la construcció i el tapiament d'obra de les entrades principals a l'habitatge.

2.2 Enquesta/qüestionari

Per realitzar la part quantitativa i estadística de l'estudi, hem utilitzat un qüestionari/enquesta anònim amb un total de 33 preguntes. Al qüestionari, hem realitzat una selecció de preguntes per obtenir un resultat el més ampli possible, cercant elements relacionats a la situació socioeconòmica, perfil de la persona ocupant, conseqüències de l'ocupació, etc. Un format breu, clar i prou ràpid per aconseguir el nombre més gran de respostes vàlides i enquestes completades. Hem recollit qüestions i dades essencials que han permès dibuixar un perfil amb la informació més àmplia possible, on totes les llars i habitatges a els quals hem accedit, sempre de manera consentida i voluntària, han realitzat el qüestionari inicial cara a cara amb molta predisposició per explicar la seva realitat. *Annex 1. Qüestionari*

2.3 Entrevista

Per a realitzar la part més qualitativa i subjectiva, hem utilitzat una entrevista anònima, amb un total de 28 preguntes, gairebé totes obertes. A l'entrevista, hem realitzat una selecció de preguntes obertes, on la persona entrevistada ha tingut l'espai de confiança per establir una relació entrevistat - entrevistant, donant a conèixer aquells aspectes més vivencials i personal de cada unitat de convivència, tots relacionats, amb les conseqüències, causes, perfil i informació rellevant sobre l'ocupació. Aquest espai ha permès recollir una part qualitativa i subjectiva, donant un espai ampli i de llibertat per expressar les seves respostes tot seguint l'ordre estructurat de l'entrevista formulada, on han pogut parlar sobre la seva trajectòria i situació residencial, processos judicials, la situació dels subministraments, salut, ingressos econòmics, relació amb l'administració i veïnat, estereotips socials, discriminacions, i sobretot, l'espai propositiu per a millorar i garantir un habitatge digne.

2.4 Comparativa

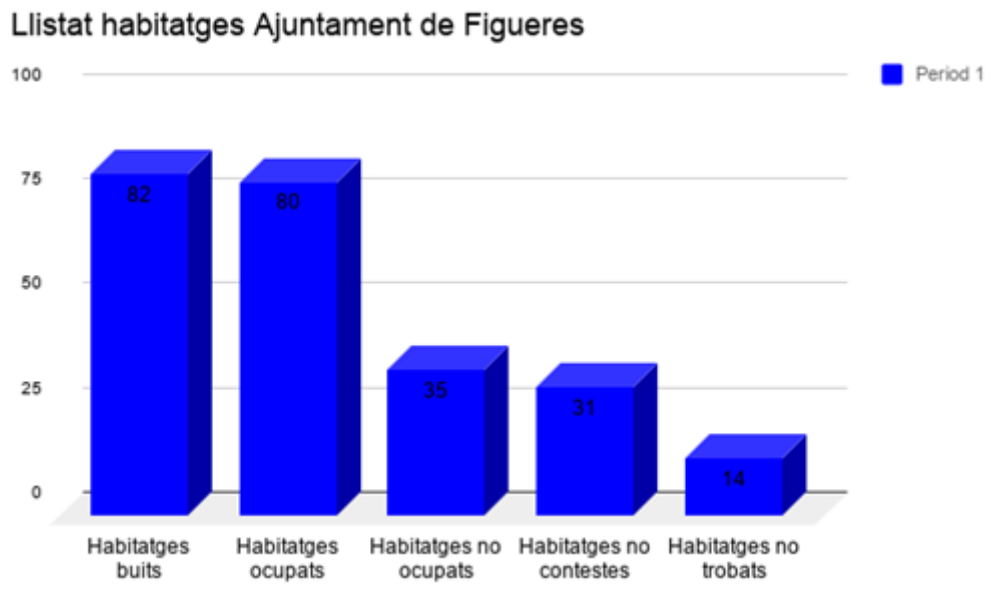
Darrere de tota informació recollida durant un procés de recerca, cal comptar amb diferents versions i visions relacionades directament amb les dades enregistrades per part del subjecte i mostra d'estudi, per això, hem volgut donar veu alguns òrgans, agents i infraestructures de l'acció social, administració pública i moviments socials, per tenir una visió el més àmplia possible, i així, aconseguir constatar la part més subjectiva de l'estudi. Per això, comptem amb el testimoni de l'ajuntament de Figueres (cap d'estadística), Serveis Socials (cap dels SBAS), Treballadores d'acció social (consell comarcal), Tècnic d'immigració de la Generalitat de Catalunya, advocada i treballadora de Càritas, membre de la Plataforma d'Afectades per la Hipoteca (PAH Figueres), Professor de la universitat de Girona i membre de l'Espai Antiracista Girona Salt, la col·laboració anònima del sector privat de l'habitatge (immobiliària). Totes elles, han rebut una sèrie de preguntes via correu electrònic, relacionades amb el seu camp de treball, experiència i coneixements específics.

3 Resultats i anàlisis de dades

3.1 Quantificació habitatges ocupats

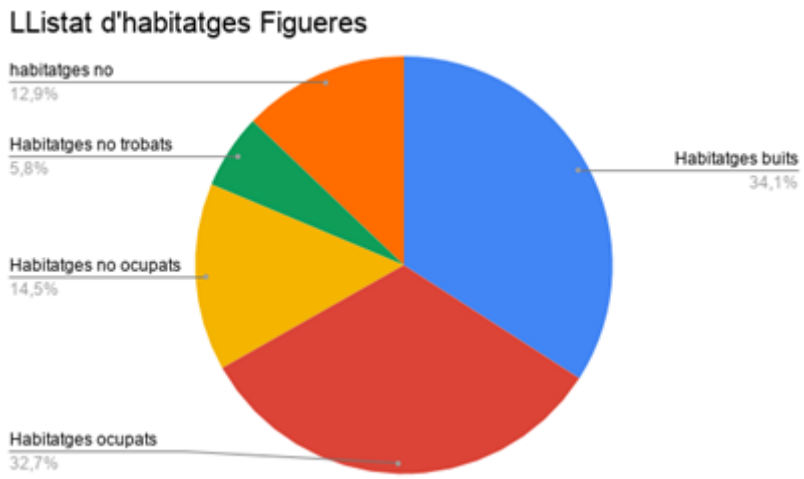
Resultats del llistat d'habitatges

Gràfic 1. Habitatges quantificats numèricament

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

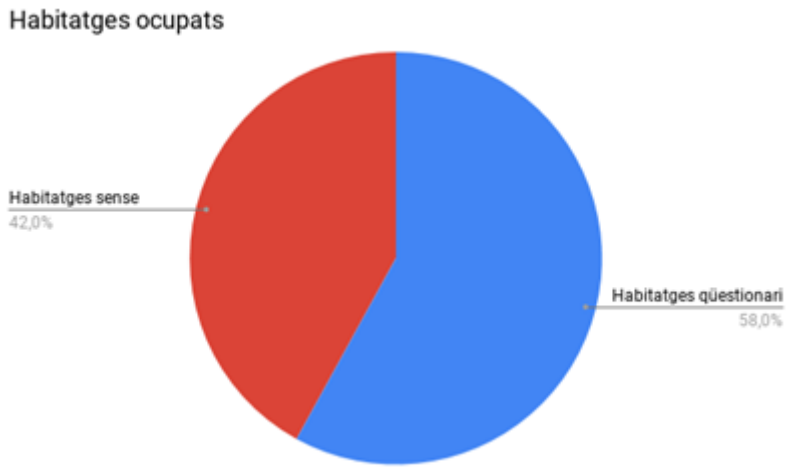
Gràfic 2: Llistat d'habitatges (Habitatges quantificats)

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Tal com mostren el gràfic 1 i 2 ens trobem amb la següent quantificació: Dels 242 habitatges registrats al llistat facilitat per l'ajuntament de Figueres trobem 82 habitatges buits, un 34,1% d'immobles on fa un temps indeterminat que no estan habitats, per tant, no compleixen amb la seva funció principal. Hi ha 80 habitatges ocupats, dels quals el 58% (gràfic 3) han participat directament de l'estudi mitjançant un qüestionari, entrevista i observació mentre, un 42% (gràfic 3) han estat constatats mitjançant la informació vivencial de la comunitat veïnal més popera a l'habitatge. El 14,5% fa referència a 35 habitatges, on després de la nostra visita ens han fet saber que l'habitatge no és trobava ocupat, o bé mitjançant una cessió d'ús negociant amb el banc, lloguer social, lloguer convencional o arran d'un desnonament, expulsió d'un unitat de convivència substituïda per una altra de nova assignada a un contracte o hipoteca. Dels 244, 31 habitatges, un 12,9%, no n'hem obtingut cap resposta, ni per part de l'habitatge ni per part del seu entorn veïnal, en tot cas les causes poden ser diverses, no trobaven al domicili al moment de la visita o l'habitatge es troba buit, en cap cas podem parlar de negació per voler-hi participar. De totes les direccions un 5,8%, 14 habitatges, no han estat trobats, majoritàriament perquè no feien referència a cap habitatge o per falta d'informació, sobretot en aquells habitatges referents a un pis on en el llistat no apareixia cap número.

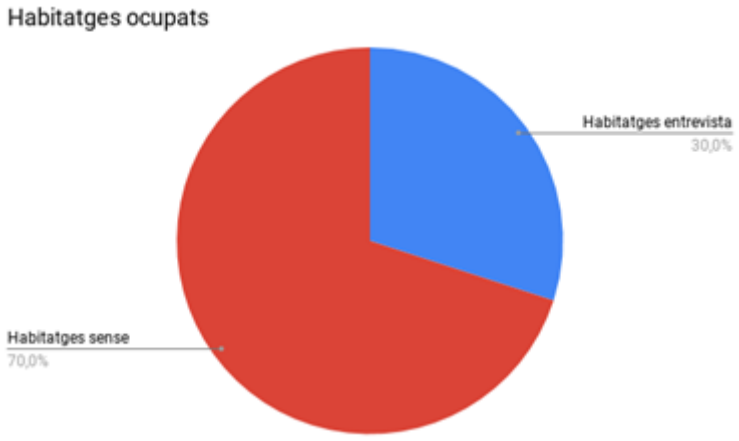
Gràfic 3: Habitatges quantificats amb qüestionari realitzat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Dels 80 habitatges ocupats en trobem 47, un 58% en les quals els hem realitzat un qüestionari per obtenir-ne la informació que ens ha fet possible realitzar la part més quantitativa i estadística de l'estudi. Cal destacar que totes les persones i unitats de convivència trobades, s'han mostrat molt participatives i amb una gran necessitat d'expressar i compartir.

Gràfic 4: Habitatges quantificats amb entrevista realitzada

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Dels 80 habitatges ocupats n'hem accedit a un 58% dels quals el 30%, 27 habitatges han participat de l'entrevista més qualitativa i a l'hora subjectiva. Durant la materialització d'aquest mètode ens trobem realitats molt adverses que requereixen una dedicació humana i de confiança mútua. Un recull d'informació mitjançant una observació participativa i recull d'informació amb molta profunditat. Cal destacar l'extrema col·laboració de totes les persones entrevistades i la gran necessitat per a ser escoltades.

3.2 Característiques de les persones ocupants

- Edat i formes de convivència

Gràfic 5: Edats de les persones que han realitzat el qüestionari

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

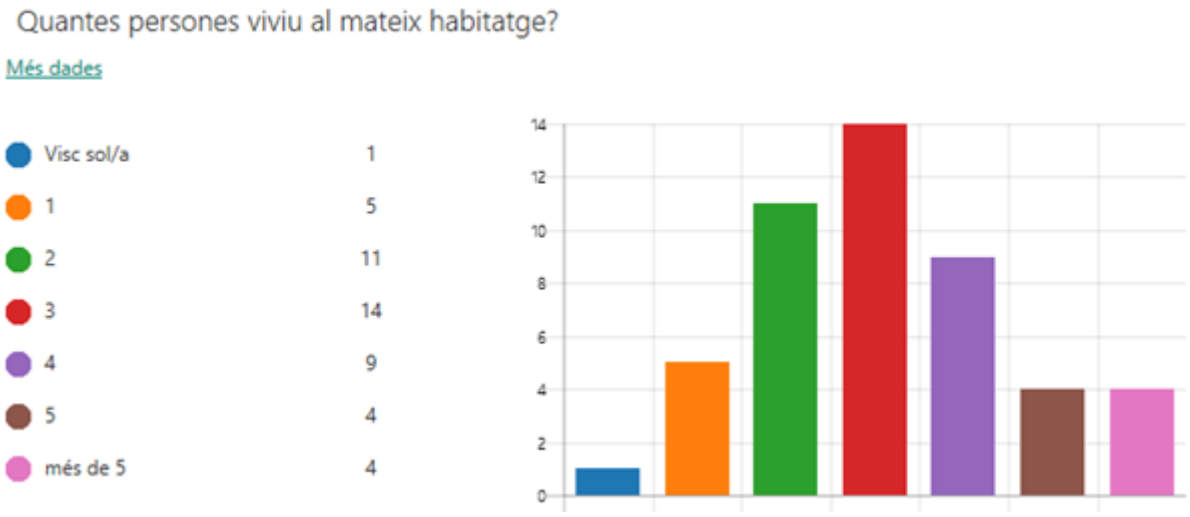
Com podem veure al gràfic 5, els grans grups d'edat que trobem dins els habitatges ocupats formen part d'un perfil jove dins el marge d'edat dels 18 i 25 anys, amb un 35%, les persones que es troben entre els 36 i 45 anys, amb un 27%, entre els 26 i 35 anys, amb un 25% i per últim les persones d'edat més avançada entre els 46 i 65 anys, amb un 12,5%.

Gràfic 6: Unitats de convivència que viuen a l'habitatge

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

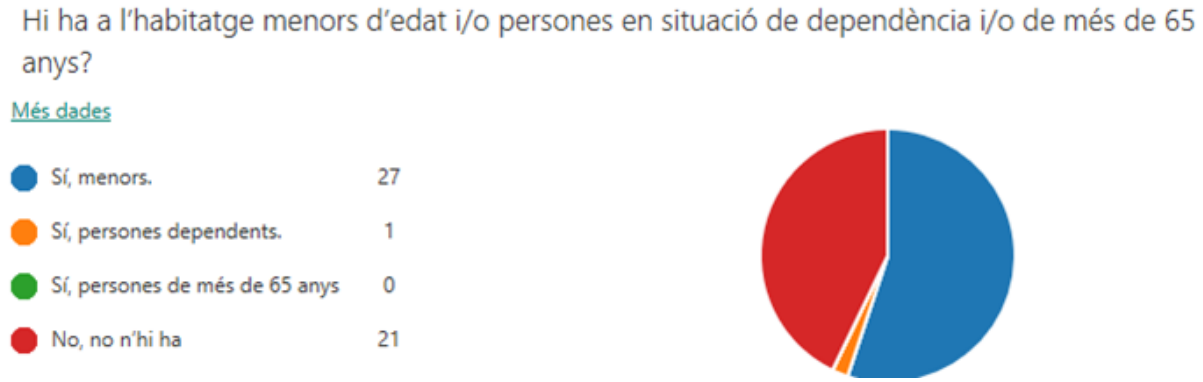
Gràfic 7: Nombre de persones que viuen al mateix habitatge

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

- Menors d'edat i persones amb diversitat funcional

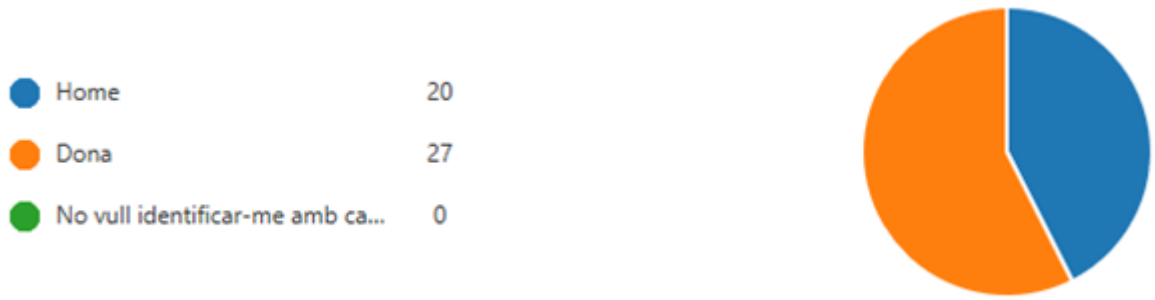
Gràfic 8: Nombre de persones que viuen al mateix habitatge

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Davant el mite que qui ocupa són joves sense responsabilitats ni persones a càrrec seu, els resultats mostren un panorama molt diferent. Recollint les dades del gràfic 6, podem clarificar que davant de l'ocupació trobem unitats de convivència formades per famílies, amb un 70,8% i acompanyades, com detalla el gràfic 7, per unitats de convivència formades per tres membres, un 29%, i de dos membres, amb 22,9%. A tot plegat falta reforçar-ho amb la informació del gràfic 8, on trobem, un 57% dels quals les unitats de convivència estan formades, com a mínim, per un infant menor d'edat.

Gràfic 9: Gènere reconegudes per les persones enquestades

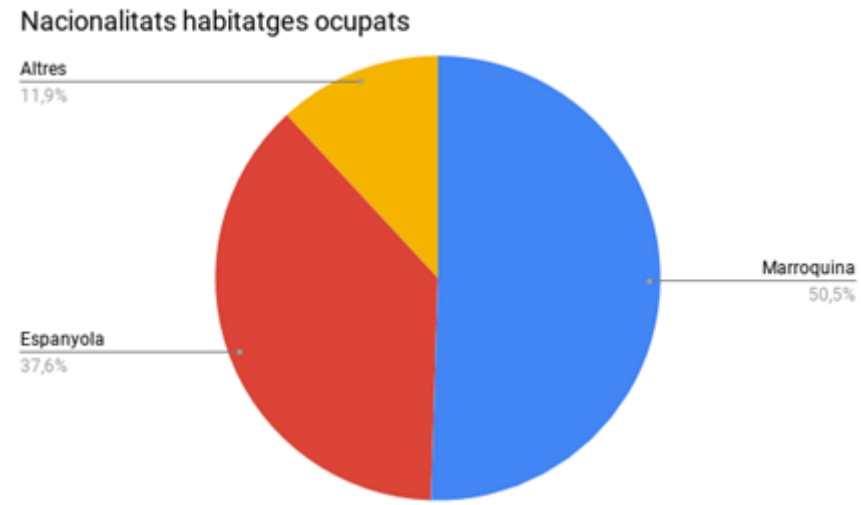
Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Tot i que s'allunya dels propòsits inicials de l'estudi, constatem també que en el fenomen de l'ocupació hi ha un clar component de gènere:

El 57,4% de les persones que van respondre l'enquesta són dones, seguides del 46,6% d'homes i el 0% de les participants que no es van identificar amb cap gènere. Analitzant les formes de convivència des d'una perspectiva de gènere, cal sumar-hi la informació recollida més amunt (gràfic 6,7 i 8) on trobem uns resultats que constaten que les persones que ocupen conviuen amb la família, de les quals, un 23% són unitats familiars formades per dos membres, és a dir, famílies monoparentals, en un context, on l'ocupació pren el nom femení.

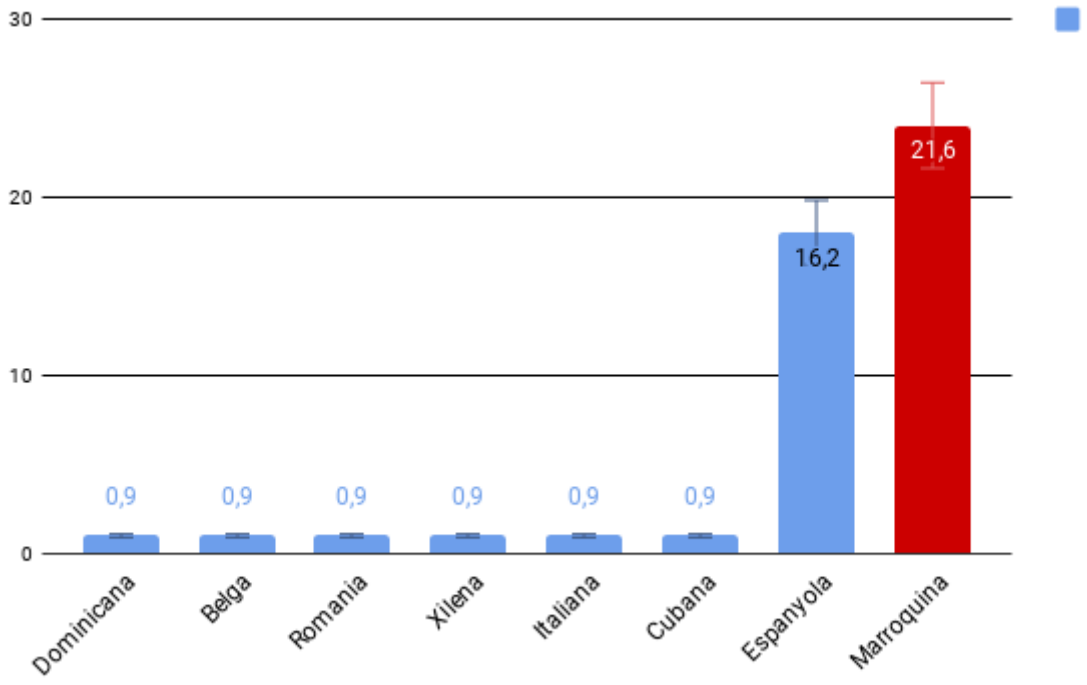
- Diverses nacionalitats

Gràfic 10: Orígens i països de procedència

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 11: Orígens i països de procedència

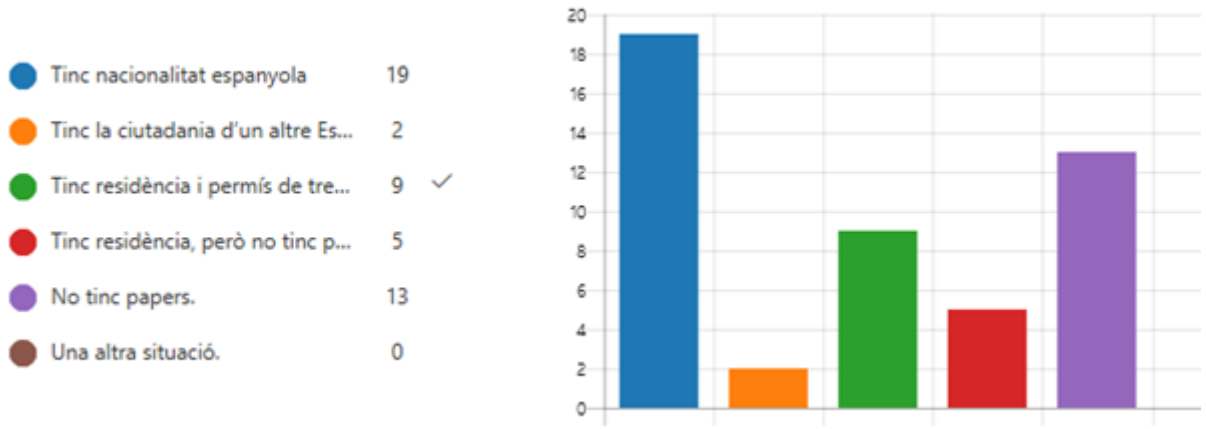

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Referent a l'origen de les persones que ocupen, com podem veure a les dades del gràfic 11, trobem una diversificació entre persones amb nacionalitat marroquina amb un 50%, espanyola 37,6% i d'altres països com Cuba, Romania, Itàlia, Bèlgica, Xile i República Dominicana, amb un 11,9%.

Nacionalitat, permís de treball i residència espanyola

Gràfic 12: Nacionalitat, residència i situació administrativa

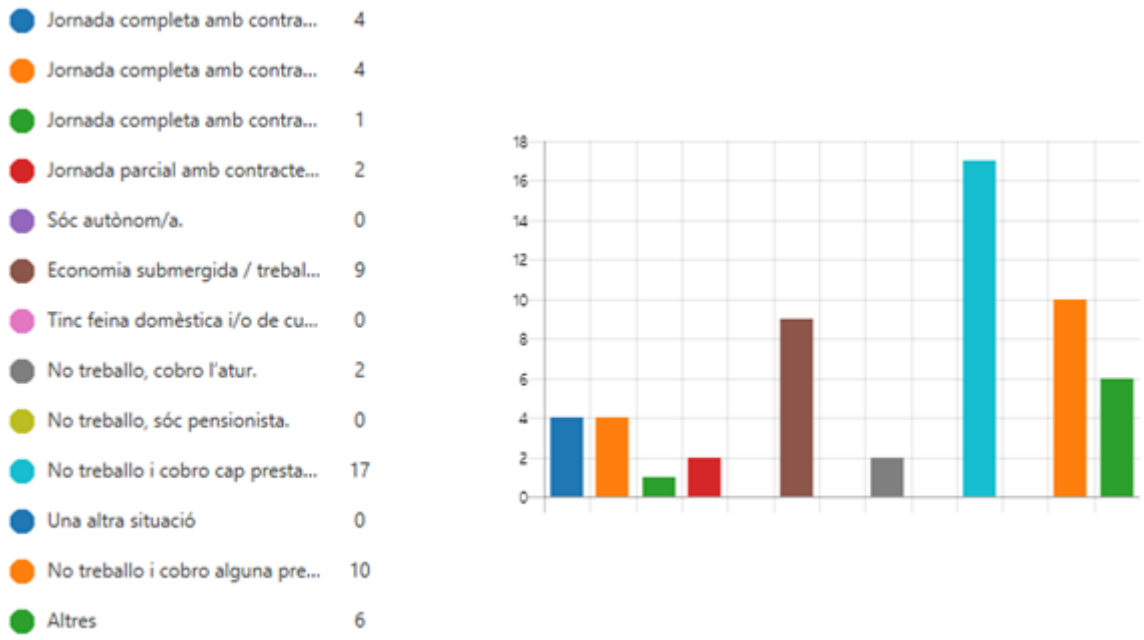
Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Les dades del gràfic 12 ens mostra una diferència del 20% entre persones amb nacionalitat espanyola i estrangera. El 39,9% disposen de passaport espanyol mentre, el 60,1% de les persones enquestades no disposen de passaport espanyol, on trobem un 18,4% que posseïxen papers de residència i permís de treball, un 10,3% disposen de papers que els atorguen el permís de residència però no el de treball, un 27,3%, es troba sense papers, i un el 4,1%, tenen alguna altra ciutadania de la UE.

3.3 Perfil socioeconòmic

- Atur, treball, economia submergida

Gràfic 13: Situació laboral/econòmica

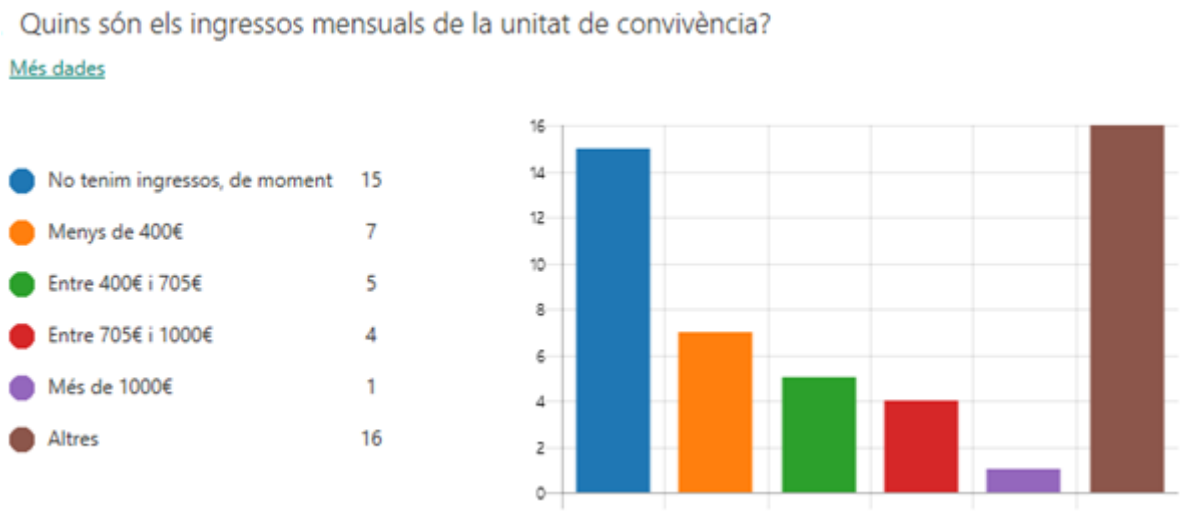

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

A l'hora d'analitzar els indicadors socioeconòmics, com ens mostra el gràfic 13, ens trobem una absoluta realitat, un indicador molt rellevant i relacionat amb l'afectació a l'estabilitat residencial i la dificultat per accedir a un habitatge, Com mostra el gràfic 13 ens trobem amb una gran majoria de persones que no tenen accés al treball i no cobren cap prestació, amb el 35,4%, no treballen i cobren alguna prestació 25%, subsisteixen arran de l'economia submergida, 18,7%, gaudeixen d'un contracte a jornada completa indefinit, 8,3%, jornada parcial amb contracte temporal, un 4% i per últim, aquelles persones que tenen un contracte laboral a jornada completa temporal, un 2%.

- Ingressos econòmics

Gràfic 14: Ingressos mensuals de la unitat de convivència

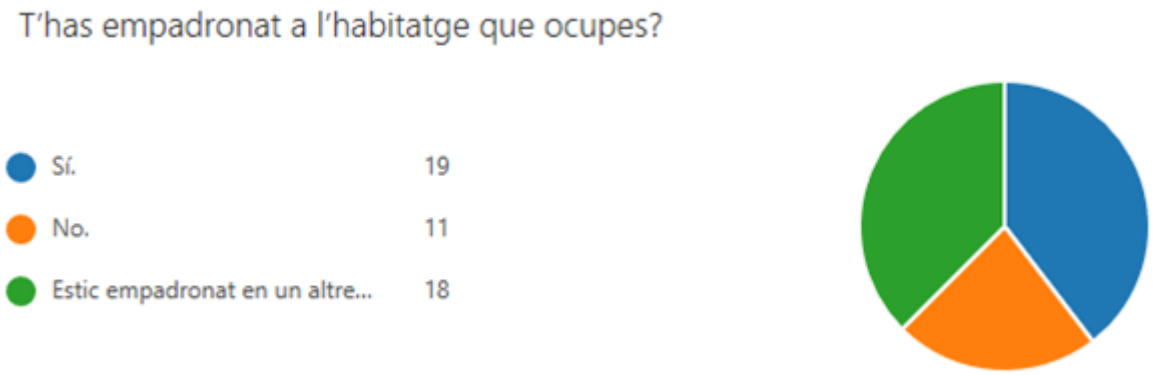
Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Per seguir relacionant la situació socioeconòmica com a causes principals de l'ocupació, trobem els resultats del gràfic 14, on ens mostra, com el llindar de la pobresa també té nom d'ocupació. El primer indicador i el més abstracte fa referència (altres) a unitats de convivència que no tenen un sou estable i que depenen de factors externs per trobar feines esporàdiques i de substitució en moments puntuals, amb un 33%, en segon lloc i on podem parlar de pobresa més absoluta trobem les persones que no treballen i no cobren cap prestació, amb un 31%, seguides de les quals afirmen recollir menys de 400 €, un 15%, remuntant trobem un 11% que cobra entre 400 € i 700 € darrere, d'un 8% que gaudeixen de ser gairebé mileuristes, recollint entre 700 € i 1000 € i, per últim, les més privilegiades, tant sols un 2% que afirma cobrar més de 1000 €.

3.4 Situació administrativa

- Empadronament

Gràfic 15: Padró a l'habitatge ocupat

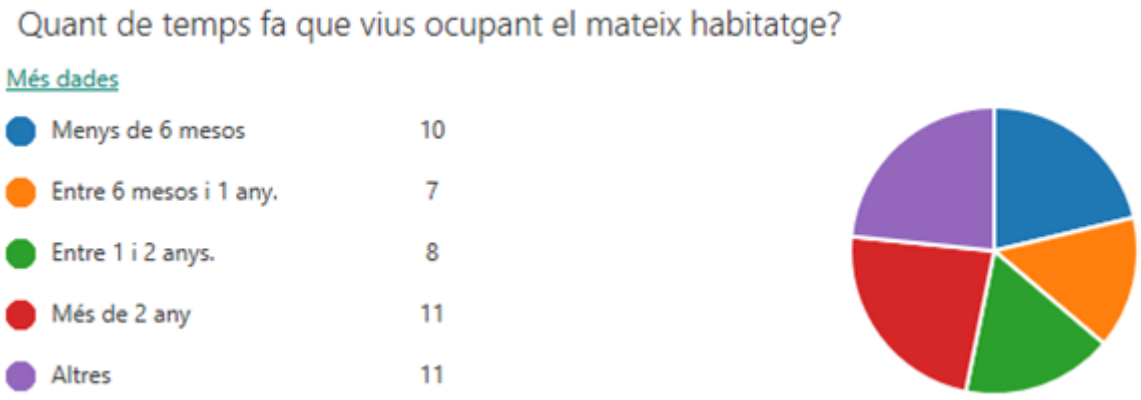
Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Quan parlem de padró, hem de tenir una mirada equitativa, i tenir en compte que administrativament no comporta el mateix el fet de no tenir padró per una persona amb residència espanyola que per a una persona nouvinguda que necessita aquest tràmit per cobrir unes necessitats mínimes de salut, Empadronar-se és imprescindible per tenir garantida l'atenció mèdica al Centre d'Atenció Primària més proper al domicili, per escolaritzar la mainada en el cas que n'hi hagi, i també, per començar a treballar l'arrelament social, part indispensable per a regularitzar la situació administrativa. En aquest punt, d'accés al padró, quantifiquem les persones que han pogut realitzar el tràmit per empadronar-se a l'habitatge que ocupen/viuen, amb un 39,5%, en canvi, les que no han pogut empadronar-se al mateix habitatge on viuen, trobem un total del 60,5%, dels quals, un 22,9% no estan empadronades en cap habitatge, mentrestant, un 37,5% ha hagut d'empadronar-se a un altre habitatge.

Analitzant les respostes obtingudes a la pregunta*: Estàs empadronat en l'habitatge on vius?, has tingut algun problema?,* podem observar com una gran majoria expressa no tenir accés aquest tràmit pel fet de no posseir un contracte de l'habitatge, clarament impossible en cas d'estar en una situació d'ocupació. Altres expliquen les conseqüències dels fets, com no poder tramitar la targeta TIS (targeta individual sanitària) com un cas concret, que aquest fer la va dur a no poder accedir a una prestació determinada, afectant i condicionant molt negativament la seva situació socioeconòmica. En el gràfic 15 ens constata un total de 60,5% d'inaccés al padró i, en la preguntada 3 es responsabilitza l'impediment per una qüestió de tràmits per no posseir cap document que demostri que aquelles persones viuen a un habitatge determinat.

3.5 Causes de l'ocupació

Gràfic 16. Temps viscut a l'habitatge ocupat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Pel que fa a la temporalitat de l'ocupació, en el gràfic 16 trobem molta diversitat temporal, on la primera situació observem les unitats de convivència que fa més de 2 anys que viuen a l'habitatge ocupat, amb un 23,4%, conjuntament amb les que han declarat l'opció d'"Altres" sense especificar la temporalitat, menys de 6 mesos amb un 21,2%, entre 1 i 2 anys, un 17,2% i entre 6 mesos i 1 any, el 14,8%.

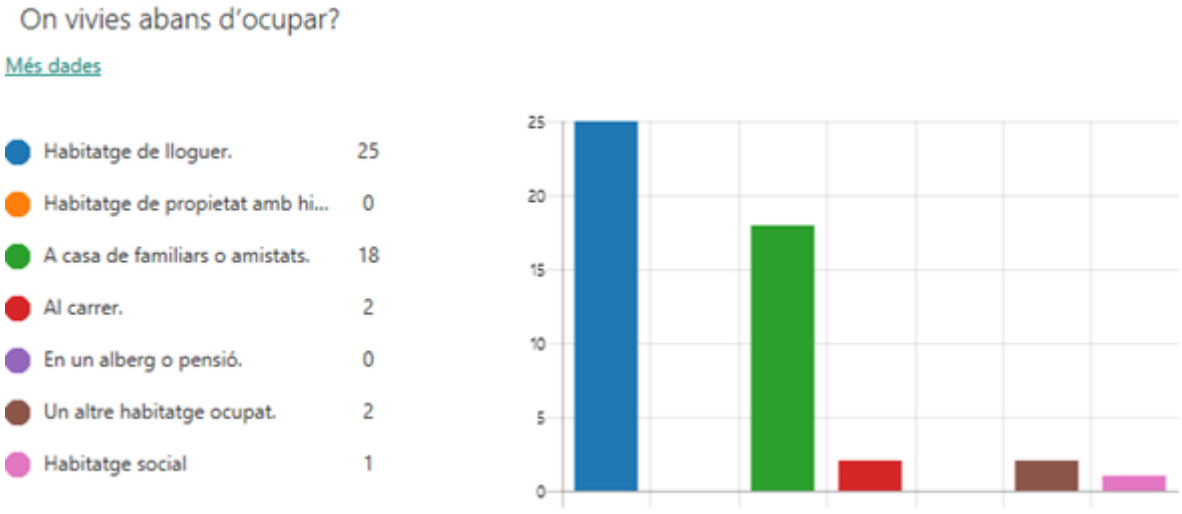
Gràfic 17. Habitatge ocupats al mateix edifici.

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

En el gràfic 17 podem trobar una coincidència geogràfica, on fins al 64,5% dels habitatges coincideixen en proximitat i edifici, per tant, ens trobem davant de zones més propenses, per necessitats de la composició veïnal, a ocupar com a alternativa habitacional, en canvi, on només un habitatge està ocupat correspon a un 33,3%, a aquesta última dada, s'ha de tenir en compte que algunes persones habiten en cases, per tant les seves respostes se sumarien en aquest apartat, i, per últim, els edificis que especifiquen que tots o bé la gran majoria estan ocupats, amb un 2,5%.

Gràfic 18. Espais d'habitatge anterior a l'ocupació

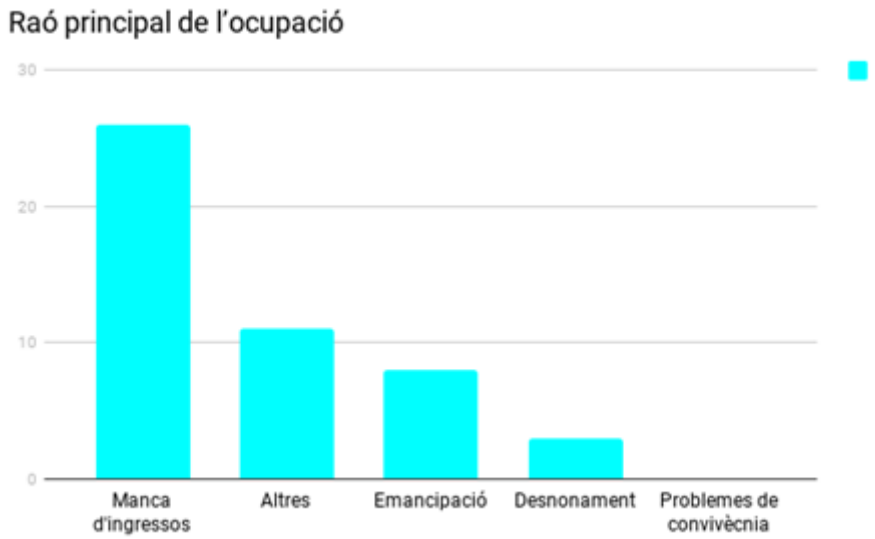

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

En el gràfic 18 podem observar com abans de fer el pas a l'ocupació d'un habitatge, una majoria vivien de lloguer, amb un 52%, i les unitats de convivència que vivien a casa de familiars i amics, amb un 37,5%. Amb menys representació trobem persones que es trobaven vivint al carrer, amb un 4,6%, persones que repeteixen l'ocupació, amb un 4,6% i, per últim, les que venien d'aconseguir un habitatge social, amb només un 2%. Per tant, davant d'aquestes dades ens trobem d'avant d'un perfil del 96% on abans de l'ocupació es trobava en una situació regular, davant d'un 4% que repeteix ocupació. Podem relacionar el deteriorament socioeconòmic de les unitats familiars que ocupen, amb les crisis rellevants que estem patint,

tant l'econòmica amb l'accés a un lloc de treball digne, com la humanitària i les dificultats administratives amb les quals es troben les persones nouvingudes.

Gràfic 19. Raó principal de l'ocupació

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Afegint les dades del gràfic 19 ens adonem que un 54,2% atribueix les seves causes a l'ocupació relacionada a una mancança econòmica, molt relacionat, amb el gràfic 13: Situació laboral/econòmica on podem constatar la precarietat laboral i la dificultat al seu accés .

El Gràfic 14: *Ingressos mensuals de la unitat de convivència* observem la pobresa i els pocs ingressos amb els quals un gran nombre d'unitats familiars han de subsistir fins a final de mes. Per altra banda, en aquest cas exposat com a "Altres", ens trobem amb la dificultat d'accedir a l'habitatge per no complir les dures exigències de les immobiliàries (fiances, contractacions d'assegurances, etc.) que se sol·liciten per poder llogar un pis al mercat privat amb, l'agreujant, d'elements de raciliatzació com expressarem a continuació: una suma de característiques que porten a una situació d'exclusió residencial. Amb 16,2% trobem l'emancipació, necessitat que sorgeix a la vida de totes les persones a desenvolupar i construir un projecte de vida i convivència i, atribuït a la franja d'edat més baixa (18 i 25 anys) observable al gràfic 5. I amb les dades més baixes, però que no deixen de ser de necessitat observable, aquelles que ja han estat processades i judicialitzades amb una sentència de desnonament i, que així i tot no han trobat una altra alternativa habitacional més enllà de l'ocupació, amb el 6,2%.

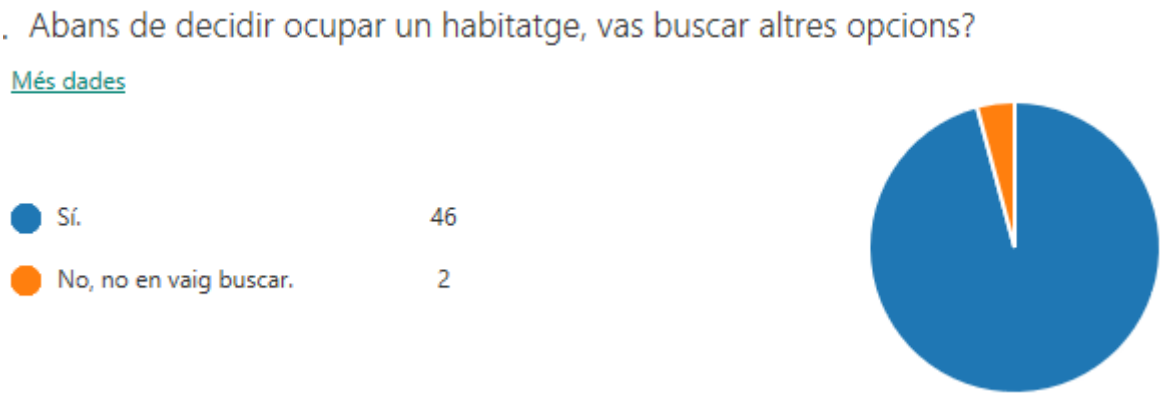
Inaccessibilitat a l'habitatge

A la pregunta: *Què t'ha dut a l'acció d'ocupar? Com vas arribar fins aquí?,* i la pregunta: *En quina situació personal o familiar et trobaves abans d'ocupar?*, trobem moltes semblances i la reafirmació de les dades quantitatives mostrades als gràfics anteriorment, on una de les causes principals, és la manca d'ingressos, però no hem de deixar de fer una mirada amb perspectiva de gènere, on trobem el testimoni de dones, solteres i càrrec de menors, on sense xarxa ni recursos, troben en l'ocupació l'única alternativa per aixoplugar-se sota una un habitatge, on una d'elles, ha estat víctima de violència masclista. Tampoc podem deixar de posar una mirada a aspectes discriminatoris, on apareix la dificultat per trobar un habitatge per motius ètnics o

religiosos, en aquest cas, quan parlem de persones d'origen marroquí, sobretot aquelles que es troben en situació irregular administrativament, fet, que les situa en una situació de vulnerabilitat i exclusió social greu

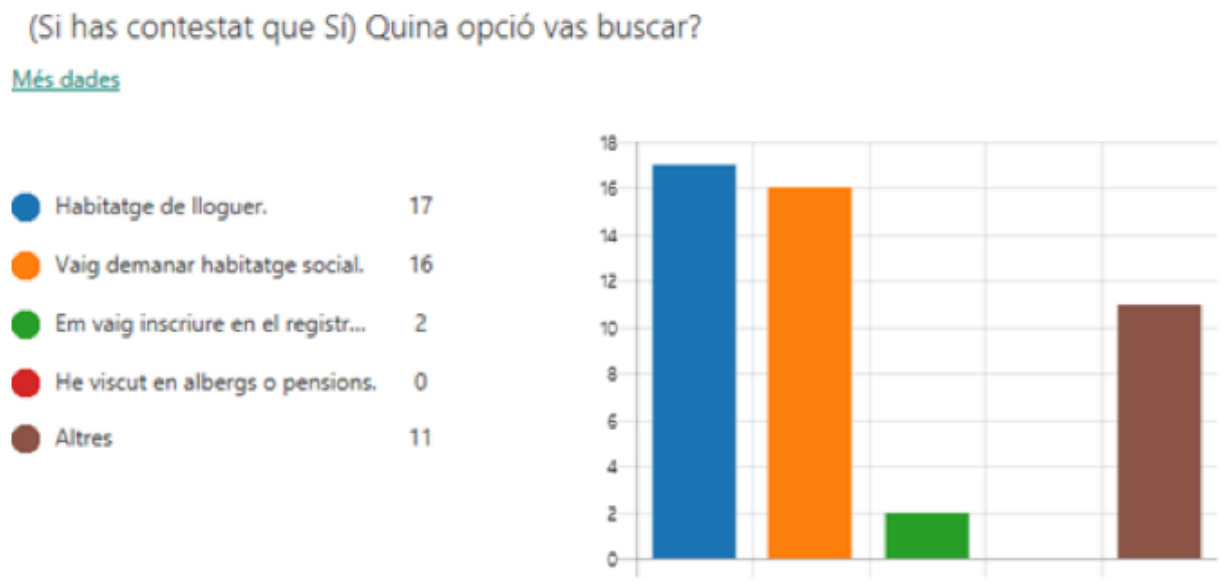
3.6 Relació amb l'administració pública

Gràfic 21. Recerca d'habitatge anterior a l'ocupació

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

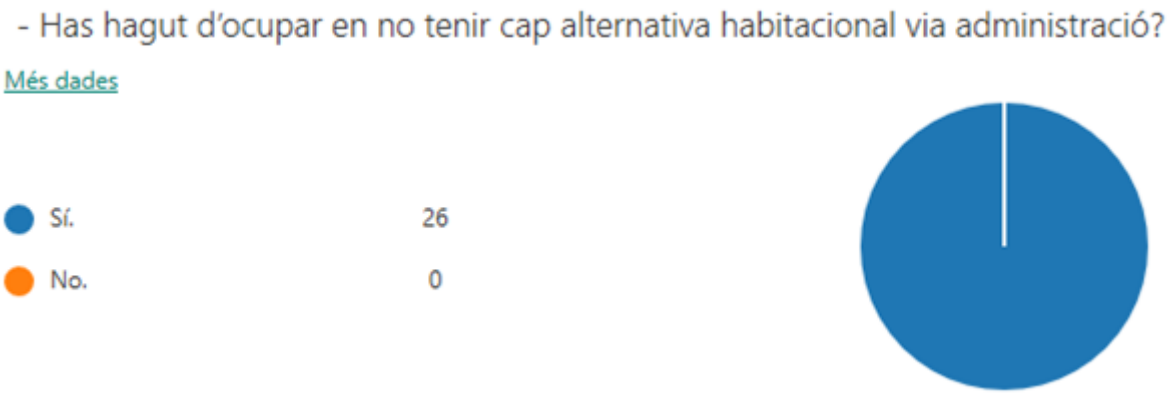
Gràfic 22. Opcions durant la recerca d'habitatge anterior a l'ocupació

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al gràfic 21 podem observar com només un 4,2% no ha buscat una alternativa habitacional abans de realitzar l'ocupació, davant d'una gran majoria, el 95,8% han triat l'ocupació com a última opció, de les quals un 37,7% han buscat prèviament un habitatge de lloguer que, o bé han trobat, o bé no hi han pogut accedir, un 35% han intentat aconseguir un lloguer social, el 24,4% fan referència a altres recerques no recollides i, un 4,4% asseguren haver-se apuntat a les llistes d'accés a pisos de protecció oficial. Per tant, davant l'ocupació registrada no podem afirmar una intencionalitat prematura, tot al contrari, davant l'ocupació a la qual hem accedit trobem tota una recerca per intentar defugir-ne inicialment.

Gràfic 20. Alternativa habitacional via administració

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

El gràfic 20 trobem el primer i únic resultat del 100%, en aquest cas, per part de 26 persones entrevistades, on totes elles asseguren, que han hagut d'ocupar un habitatge per no tenir cap alternativa via administrativa, en alguns casos perquè via administració no han trobat una alternativa i en altres casos perquè no hi han tingut contacte per diferents motius.

Contacte amb Serveis Socials

A la pregunta: *Has tingut contacte amb Serveis Socials? Quin seguiment i acompanyament han fet?* Trobem 27 respostes on algunes afirmen no tenir-hi cap contacte, per altra banda, trobem una majoria que n'ha tingut contacte però no els han ofert cap alternativa habitacional fora de l'ocupació, de les quals un nombre afirma haver-ne sol·licitat un pis de protecció social sense haver-ne obtingut una resposta.

3.7 Relació amb la part propietària

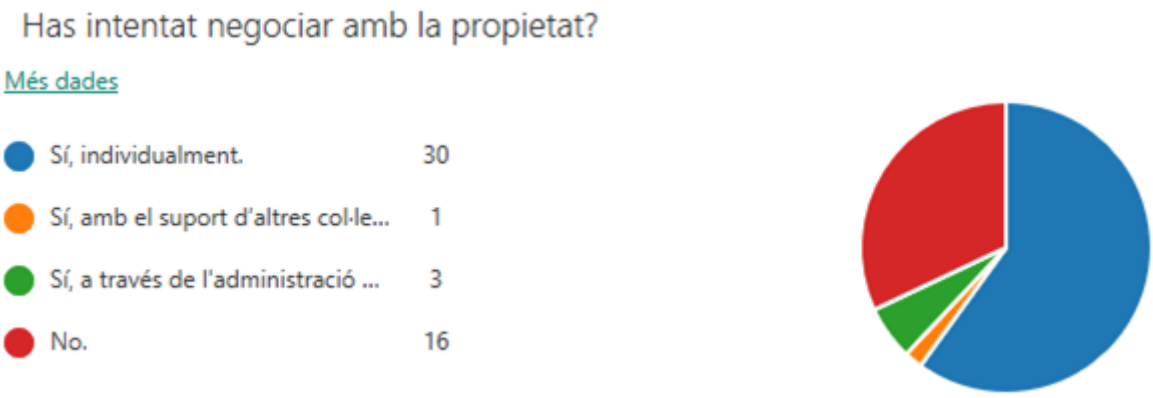
Gràfic 23. Part propietària de l'habitatge ocupat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

En el gràfic 23 trobem una dada molt significativa i rellevant, on el 73% dels habitatges que hem trobat ocupats i han estat enquestats, la part propietària n'és el banc, un 16,7% desconeix la part propietària i, un 8,3% assegura que l'habitatge forma part d'un gran propietari que posseeix molts edificis, mentre trobem un 2,1% que forma part de l'administració pública, que en aquest últim cas no formen part d'un habitatge ocupat i fa referència a un habitatge amb cessió d'us.

Gràfic 24. Negociacions amb la part propietària

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al gràfic 24 podem detectar-ne una intencionalitat per a negociar amb la part propietària, on només trobem un 32% que no ha negociat ni ha contactat amb la propietat. A l'inversa i doblant les dades trobem un 68% que ha fet un pas endavant per regularitzar i arribar un acord amb la propietat, de les quals un 60% ho ha fet individualment, un 6% amb el suport de l'administració pública i un 2%, afirma haver-ho fet mitjançant el suport d'un col·lectiu. Això demostra que les persones que ocupen no volen amagar-se i volen regularitzar la seva situació per millorar-se les seves condicions de vida.

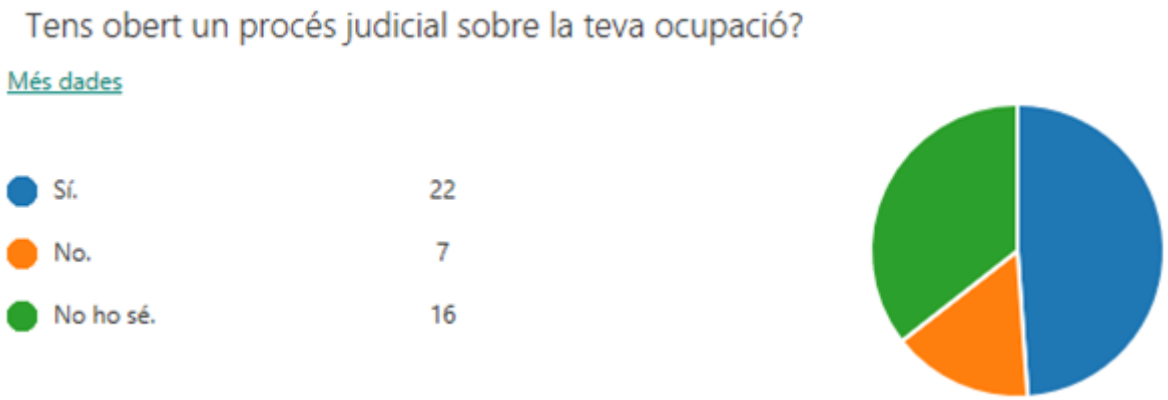
Pregunta: *Com ha sigut la negociació amb la part propietària?,* ens adonem que hi ha una gran dificultat per negociar i intervenir amb la part propietària. Hem de tenir en compte, com mostra el gràfic 23, on el 73% de les propietats són d'alguna entitat financera, fet que en molts casos impossibilita el contacte. Com detallen les respostes, moltes no ho aconsegueixen ni saben on adreçar-se, i les que hi accedeixen, com mostra el gràfic 24, un 60% ho fan sense suport de l'administració. Moltes de les respostes especifiquen que les negociacions no han servit per arribar a un acord.

A la pregunta: *En cas de no negociació amb la part propietària, quins han estat els motius?*, podem observar com la mancança de suport i falta d'informació és una de les causes principals per no realitzar una negociació i mediació amb la part propietària, on algunes d'elles, com mostra el gràfic 23, el 16,7% no sap quina és la part propietària, per tant, la negociació es fa molt dificultosa.

3.8 Procés judicial de l'habitatge

Notificació de desnonament S/N (procés)

Gràfic 25. Procés judicial sobre l'ocupació

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al gràfic 25 recollim les dades relacionades amb les conseqüències judicials de l'ocupació, on podem observar, on només el 15,5% confirmen no tenir cap procés judicial obert, un 35,5% no ho saben i un 48,8%, en l'actualitat, detallen tenir un procés obert, fet que confirma que dels habitatges enquestats hi ha una gran part que es troba judicialitzada pel fet d'estar ocupant, dels quals un 35,5% no té cap mena d'informació sobre la seva situació.

A la pregunta: *Tens algun procés judicial obert?, com es troba actualment?,* les respostes detallen els diferents processos judicials oberts, com en aquest cas, en alguns casos hi ha un intent de negociació oferint la quantitat de 2000 € per marxar-ne voluntàriament de l'habitatge.

3.9 Subministraments de l'habitatge

Sistema subministrament elèctric i abastament d'aigua

Gràfic 26. Subministraments de l'habitatge ocupat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 27. Estat dels subministraments

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

En gràfic 26 i 27 en serveix per treure a la llum la situació de les llars i els seus subministraments, on trobem un 65,9% amb subministraments, dels quals un 51,6% estan punxant i la companyia els ha tallat l'aigua i la llum, un 22,6% es troben punxant i mai han tingut problemes i un 25,8% tenen els subministraments regularitzats. Sense subministraments trobem un 34,1% sense estabilitat necessària que els permetin cuinar, rentar-se diàriament, tenir llum, escalfar-se a l'hivern, netejar, etc. A un gran nombre de les persones entrevistades els agradaria regularitzar els subministraments de les seves llars, però les empreses no els ho permeten per no disposar de títol habilitant. Pel que fa a l'electricitat, la major part de les persones que ocupen la tenen punxada i expliquen que pateixen talls constants (51,6%).

3.10 Característiques sobre l'ocupació a l'habitatge

- Mètodes de l'ocupació

Gràfic 28. Mètodes d'ocupació

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

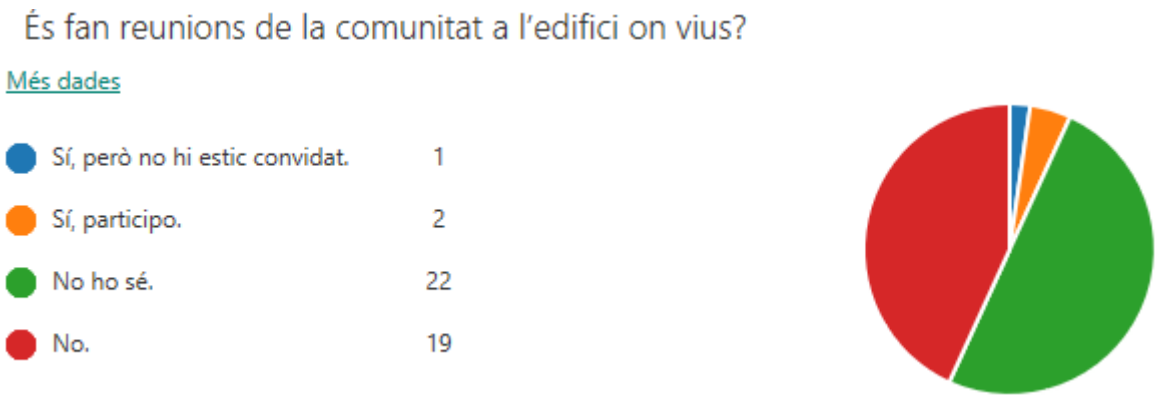
Al gràfic 28, i la pregunta *Com es va fer l'ocupació de l'habitatge?,* es pot veure com la forma més freqüent d'ocupar és la que recau en la individualitat o la unitat de convivència directa, amb un 44,2% i, les que es duen a terme amb amistats o coneixences, un 11,6%). D'altra banda, repetim dades amb un 44,2% sobre les persones que ocupen pagant diners a algú per fer-ho, la qual cosa posa de manifest situacions molt precàries, d'extrema necessitat, emergència i, aïllament, on davant la mancança d'alternatives habitacionals només els queda una alternativa,

ocupar un habitatge a qualsevol preu, sigui judicial o econòmic. Alhora, aquesta dada indica que el 55,8% de les ocupacions es duen a terme sense un intercanvi econòmic, és a dir, sense que existeixi cap negoci.

3. 11 Conseqüències de l'ocupació

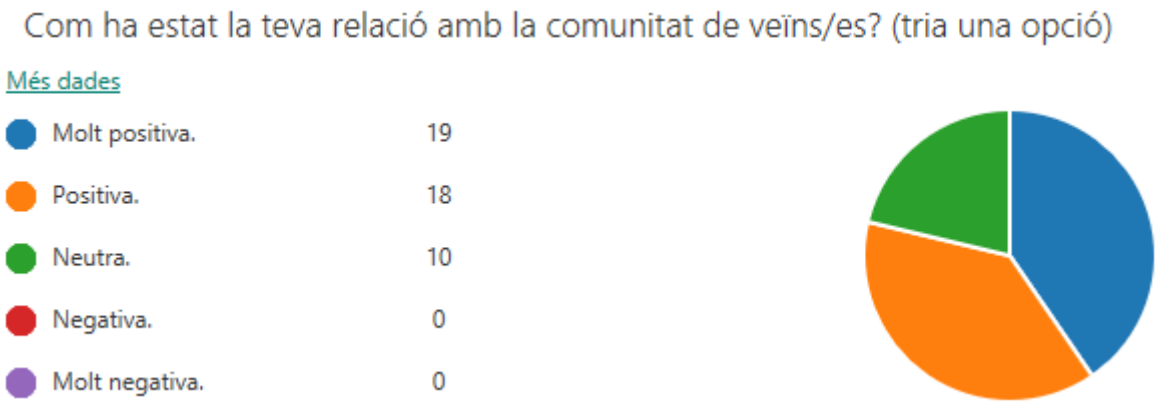
Convivència amb comunitat de veïnes

Gràfic 29. Reunions amb la comunitat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 30. Relació amb la comunitat de veïns i veïnes

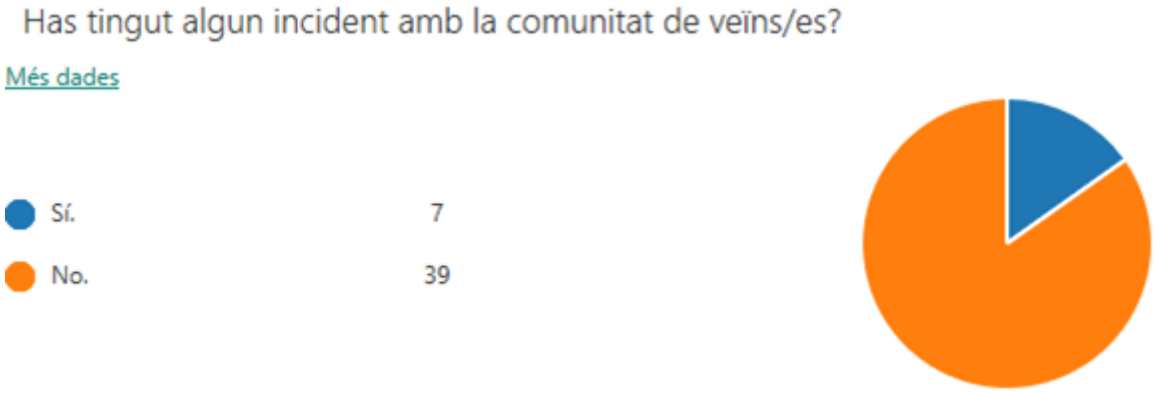
Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 31. Acolliment per part de les veïnes

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 32. Possibles Incidents amb la comunitat

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Gràfic 33. Motius dels possibles incidents amb la comunitat de veïnes

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al contrari de la creença que l'imaginari ocupa té associada, podem observar en el gràfic 30, com el 40,5% de les persones que ocupen manifesten que tenen una relació molt positiva amb el veïnat, seguides del 38,3%, on afirmen tenir-ne una relació positiva, un 22,2% amb una relació neutre, i en cap cas s'afirma una relació negativa. Al gràfic 32 podem observar com un 84,7% afirma no haver tingut cap problema amb la comunitat, mentre un 15,2% que afirma haver-ne tingut algun problema ho associen a aspectes convivencials: sorolls, neteja de l'escala, etc. possiblement a causa de la mancança per organitzar-se i realitzar assemblees veïnals per acordar solucions col·lectives, com podem contrastar al gràfic 20 *reunions veïnal*, on un 52,3% no saben si es fan reunions veïnals i, el 45,2% afirmen que no se'n fan

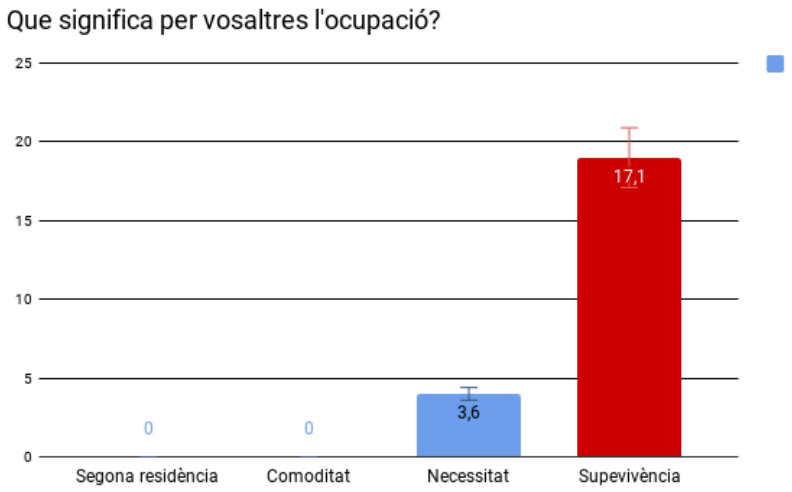
El gràfic 31: *Acolliment per part de les veïnes* trobem un 29,7% de les enquestades, on expressen sentir-se molt acollides i, un 70,3% que identifiquen sentir-se molt acollides per part d'algunes veïnes. Mitjançant l'observació veïnal que hem realitzat i, acompanyada de les respostes de la pregunta: *Com és la relació amb el veïnat?*, Podem veure com el fet d'ocupar durant un temps determinat a un habitatge estableix relacions empàtiques i positives amb la resta del veïnat, establint llaços de solidaritat i suport, com en el cas que vam conèixer, com una dona soltera a càrrec de dos menors i sense subministraments, el veïnat l'ajuda a recollir les 10 ampolles d'aigua que cada dia agafa d'una font publica i, les bombones de gas que li regalen per a poder cuinar, o com algunes veïnes, davant la impossibilitat d'accedir a subministraments, comparteixen la llum, o la veïna del 2n, també d'origen marroquí, que ajuda a la seva veïna del 1r a fer traduccions i anar a serveis socials i, com algunes persones, han tingut la voluntat de generar bones relacions anant a tocar la porta de la presidenta de l'escala, explicant la seva situació i donant-se a conèixer al veïnat. Davant l'estigma de l'ocupació i la seva conflictivitat, hem trobat un veïnat solidari i acollidor coneixent la realitat recollida en aquest estudi.

Inestabilitat habitacional i salut

La inseguretat, la inestabilitat, la por, són emocions que es posen de manifest a la pregunta: *heu experimentat algun canvi de salut pel fet estar ocupant?* En referència a aquesta qüestió, la inestabilitat acompanya a l'ocupació. Les múltiples preocupacions formen part del dia a dia al veure's al carrer en qualsevol moment, haver de viure un desallotjament, els possibles talls de subministraments, la por que els passi alguna cosa quan hi ha menors, i fins i tot perdre'n la custòdia per la situació en què viuen, etc. Fins i tot, testimoniem l'estat de desaparició al que es va veure una dona, a càrrec de dos menors, quan ens explica el seu estat emocional i l'intent de suïcidi que va patir . Aquestes situacions límit viscudes tenen clares conseqüències negatives sobre la salut, tant física com mental, i especialment quan hi ha menors. Les que apareixen més freqüentment són l'ansietat, l'insomni, l'estrès, l'angoixa i depressió.

3.12 Estigmatització social i discriminació

Gràfic 34. Significat de l'ocupació per les persones afectades directament

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al Gràfic 34. Significat de l'ocupació, trobem una dada molt clarificant, on podem observar que darrere de l'ocupació no en podem extreure cap comoditat o luxe, un 82,5 responen que l'ocupació té un nom, i és, supervivència, mentre trobem un 17,5% que la relaciona amb necessitat.

Totes en som conscients com n'està de criminalitzada i estigmatitzada l'opció d'accedir a un habitatge, dret bàsic, per sobre de molts altres, de manera irregular, és a dir, sense comptar amb uns procediments oficials i acceptats institucionalment. Com podem veure en les respostes de la pregunta: Quina opinió creus que té la societat sobre l'ocupació?, i l'observació realitzada durant el camp de treball veiem que per a moltes de les persones que viuen ocupant, aquesta era una pràctica desconeguda i fins i tot mal vista, però ateses les circumstàncies d'inaccessibilitat a l'habitatge s'hi han vist abocades. Actualment són ben conscients de tota la càrrega social que això comporta, però alhora, coneixedores directament i, moltes de les seves veïnes, indirectament, d'una realitat ben present i molt criminalitzada mediàticament. Aquesta vivència els ha canviat la visió que, tant elles mateixes com la gent que les envolta, tenien sobre aquesta opció d'accés a l'habitatge.

La pregunta: *Com vius socialment el fet de viure en aquesta situació?*, posa en relleu les greus afectacions de la inestabilitat residencial i les conseqüències de l'ocupació inestabilitat resi: processos judicials, les negociacions, els desallotjaments, els trasllats, Algunes persones han compartit que en el seu dia a dia, davant l'estigmatització, han hagut d'amagar, per vergonya el fet que estaven ocupant, com també mostren una incomprensió pel fet de viure en aquestes condicions i no tenir-ne cap suport i la necessitat de voler regularitzar la seva situació. Com en alguns casos, tornen a expressar situacions de racisme i discriminació.

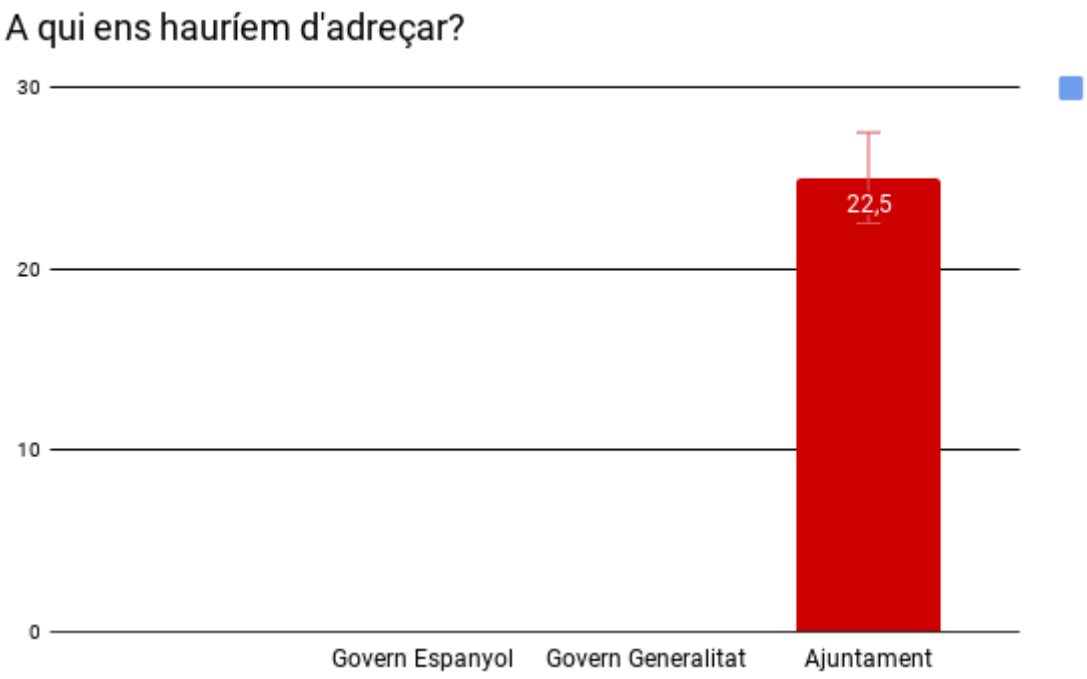
Tot i anar-se repetint durant moltes de les respostes emeses, no serà fins a la pregunta: *T'has sentit criminalitzat o criminalitzada pel fet d'estar ocupant?*, que posarem en relleu el racisme percebut per part de les persones entrevistades, on moltes d'elles, atribueixen un racisme per motius ètnics a la dificultat per a trobar una alternativa habitacional, sobretot, en l'afirmació, referint-se a les immobiliàries i agències que gestionen el mercat privat de l'habitatge. Tot i no

tenir-ne proves empíriques, moltes d'elles coincideixen, explicant les barreres existents mitjançant infinitats de tràmits en els quals els costa molt accedir-hi: contractes, documentacions, permanències, etc. i en cas de complir-ne els requisits, tot dependrà de l'agent immobiliari i de la propietat, i en aquest punt hi ha sempre la mateixa resposta: em sap greu però ara mateix no disposem de cap habitatge. Per tant, en aquest cas, estem davant d'una dificultat més, afegida a les persones d'origen estranger , on hi ha una relació en la dificultat a l'accés de l'habitatge per una qüestió ètnica, fet que pot provocar, en aquest perfil determinat i fomentar, que l'ocupació sigui una de les poques alternatives possibles per accedir a un sostre.

3.13 Experiències i reflexions de les persones que ocupen

A les respostes de la Pregunta: *Si poguessis escollir qualsevol forma d'accés a l'habitatge, quina seria?* i pregunta: *Quines alternatives o millores creus que es poden fer per a garantir un habitatge digne?*, trobem una realitat molt abundant. Davant d'unes conseqüències clares, que hem anat mostrant en aquest estudi, on de viure ocupant un habitatge significa inestabilitat residencial, processos judicials, negociacions, possibles desallotjaments, trasllats, mancança de subministraments, afectació a la salut i estat mental, criminalització i estigmatització, exclusió social i vulnerabilitat, entre molts altres. Davant d'aquesta realitat vivenciada, gairebé totes les persones expliquen que els agradaria regularitzar la seva situació, pagant un lloguer social ajustat a les seves necessitats i característiques, sobretot socioeconòmiques, i poder viure tranquil·les i dignament en un habitatge sense cap amenaça i amb una seguretat humana que els permeti desenvolupar els seu projecte amb unes mínimes garanties, i aquestes comencen amb un habitatge digne.

Gràfic 35. A qui ens hauríem d'adreçar?

Font: Elaboració pròpia mitjançant resultats del camp de treball SERGI

Al Gràfic 35. A qui ens hauríem d'adreçar?, fa referència aquelles estructures i institucions, en els quals les persones entrevistades creuen que hauria de ser l'espai per revertir la seva inestabilitat residencial. En aquest punt, totes coincideixen que l'ajuntament és un punt referencial per a modificar, i dignificar les seves condicions de vida.

Mitjançant experiències, realitats, vivències i dades per part de les persones subjectes d'estudi i d'altres relacionades amb l'ocupació que hi han participat, hem volgut acostar-nos a una realitat, diem acostar-nos, perquè darrere de la cientificació antropològica i sociològica trobem una disciplina que no pot afirmar realitats absolutes, però sí, com a mètode que ens permet descartar falsedats i apropar-nos a la realitat. Posar a prova les afirmacions i, demostrar que hi ha afirmacions que són falses.

És per això que hem utilitzat un mètode científic basat en el relativisme metodològic per entendre la problemàtica i els seus inicis. Per fer-ho possible, ens requereix entendre i comprendre l'embrió de la causa i la seva evolució mitjançant la casuística, anàlisis d'esdeveniments des del punt de vista de les múltiples interaccions que es caracteritzen, utilitzant una part quantitativa de les dades registrades, una part qualitativa de les experiències recollides i una observació participativa, on ens hem submergit dins la perspectiva interna de les persones, usant com indicadors factors del context actual, societat, característiques socioeconòmiques i cultural, racialització i gènere, una intersecció dels subjectes d'estudi que proporciona un resultat, objectiu i subjectiu, per tal de qui el llegeixi l'estudi pugui acostar-se a aquesta realitat amb la llibertat de treure'n així les pròpies conclusions.

3.14. Perfil unitats de convivència que ocupen un habitatge

Darrere l'ocupació trobem unitats de convivència d'entre **18 i 45 anys** forjades per una relació de parentesc i a càrrec, com a mínim, per un infant menor d'edat, on la dona, assumint les càrregues familiars, feines reproductives, escletxes salarials i desigualtats d'una societat patriarcal, n'és qui pateix les conseqüències més severes.

Davant els estereotips on les persones migrades són majoria, observem una diferència del 10% entre les dues nacionalitats majoritàries, **espanyola i marroquina**, on trobem un greu problema de discriminació, on la classificació per cultura, ètnia o religió es converteix en una dificultat per accedir a un habitatge, sobretot en el mercat privat, on els tràmits i decisions particulars es converteixen en barrera d'accés habitacional.

Referent a les situacions socioeconòmiques trobem una gran dificultat per a la incorporació al món laboral, on hi ha un gran nombre de persones que no treballen i no cobren cap prestació, amb uns ingressos gairebé inexistents o bé, mitjançant feines esporàdiques, en alguns casos, mitjançant l'economia submergida, arriben a menys de 400 € mensuals, per tant, la primera causa de l'ocupació irregular és, **una qüestió econòmica i de pobresa**.

Entre els tràmits més importants que garanteixen l'accés a la sanitat, l'escolarització d'infants i l'arrelament, trobem com el fet de l'ocupació suposa una problemàtica per accedir al **padró**, arran de l'existència de certes barreres pel fet de no poder constatar cap document oficial que demostri, a la unitat de convivència, com a habitants de l'habitatge.

Trobem una ocupació de llarga durada arran d'una manca d'alternativa habitacional, on les unitats de convivència han escollit **l'ocupació com a última opció**, per tant, han buscat alternatives, com el lloguer en el mercat privat o habitatges socials mitjançant els serveis social.

Darrere l'ocupació, trobem una **entitat financera**, part propietària, amb qui les persones ocupants han intentat establir contacte per a regularitzar la seva situació, sobretot per a cobrir unes necessitats de seguretat humana i dignificar la seva situació, posant gran èmfasi en els subministraments, que en molts casos són inexistents o tallats per les companyies. Davant de

la dificultat per establir ponts de comunicació entre les dues parts, trobem l'inici de processos judicials, que posen en greu risc l'estabilitat, augmentant les possibilitats de ser víctimes d'un desnonament.

El fet d'ocupar un habitatge com a única alternativa habitacional és **accelerador de vulnerabilitat i exclusió social**. On moltes persones, especialment d'origen estranger, es troben en un aïllament i inseguretat humana, on les dificultats per accedir al mercat laboral, habitatge, i en alguns casos, als tràmits bàsics per a regularitzar la seva situació administrativa, provoca una greu situació sistèmica, on l'alternativa a l'ocupació és inexistent i símbol de supervivència.

L'ocupació ens mostra moltes cares, però possiblement, la més d'esbiaixada és la seva relació amb la comunitat veïnal, greument relacionada amb la conflictivitat. Aquest estudi ens ha mostrat una cara completament contrària i invisibilitzada, on la comunitat de veïns, i la seva solidaritat, ha esdevingut una clau essencial de relacions interpersonals, responsables de garantir, en molts casos, la seguretat i **xarxa per cobrir necessitats bàsiques**, com l'aigua, llum, menjar, cuinar, serveis de traducció, transport i molts d'altres.

Darrere de l'ocupació trobem una situació molt complexa marcada per la seva **inestabilitat**, situació comporta **múltiples preocupacions i afectacions**: veure's al carrer en qualsevol moment, haver de viure un desallotjament, els possibles talls de subministraments, la por que els passi alguna cosa quan hi ha menors, i fins i tot perdre'n la custòdia. Ens trobem davant d'un acte de supervivència que comporta unes conseqüències greus afecten a totes les capes de la vida i, que requereixen una intervenció d'acció social d'emergència per a garantir el dret a l'habitatge i el dret a viure dignament.

4. Conclusions generals

Com a conclusions més generals, darrere de l'ocupació, trobem una gran estigmatització social i un discurs molt dominant que no s'acosta a la realitat recollida, on l'ocupació investigada, és presenta com una opció de supervivència i necessitat, gens senzilla i molt precària i on la solidaritat veïnal, molts cops, cobreix elements claus de supervivència i seguretat humana.

4.1 Unitats de convivència en situació de vulnerabilitat.

Ens trobem davant d'una gran dificultat per accedir a l'habitatge, sobretot per motius econòmics. Unes unitats de convivència en situació de la **pobresa severa**, tant econòmica com energètica, precarietat laboral i, uns ingressos econòmics insuficients per a fer-se càrrec de les despeses que suposen viure en un habitatge regularitzat. Unes unitats de convivència majoritàriament amb càrregues familiars on trobem menors d'edat. Unes famílies que no poden assumir econòmicament els preus de lloguer, o bé accedir a un habitatge per les

condicions que reclama el sector privat. Unes famílies que veuen la necessitat d'ocupar, en gran part, com un **acte de supervivència**, abocades a una complexitat molt extensa de càrregues socials i de vida, parlem de la pressió social, subministraments inexistents i judicialització. Una ocupació que agreuja les situacions de vulnerabilitat i en molts casos les trasllada a l'exclusió social. Ocupació i inestabilitat residencial, processos judicials, negociacions, possibles desallotjaments, trasllats, mancança de subministraments, afectació a la salut i estat mental, criminalització i estigmatització, exclusió social i vulnerabilitat, entre molts altres. Davant d'aquesta realitat vivenciada, gairebé totes les persones expliquen que els agradaria regularitzar la seva situació, pagant un lloguer social ajustat a les seves possiblitats i característiques, sobretot socioeconòmiques, i poder viure tranquil·les i dignament en un habitatge sense cap amenaça i amb una seguretat humana que els permeti desenvolupar el seu projecte de vida amb unes mínimes garanties, i aquestes comencen amb un habitatge digne.

4.2 Ocupació en femení.

Com hem pogut observar, darrere de l'ocupació hi ha una dona, on hem de sumar-hi les càrregues familiars i reproductives i, tots els mecanismes vertebradors d'una societat patriarcal que condiciona, en tots els aspectes la vida a les dones, és per això que quan parlem de pobres parlem de dona (escletxa salarial, feminització del mercat laboral, contractes precaris i temporals, etc.) i és per això que quan parlem d'ocupació hem de dir-ho en femení, perquè són majoritàriament les dones les que carreguen aquesta condició i les seves conseqüències.

4.3 Situacions d'exclusió social

Hem de ser ben conscients d'una realitat en la qual ens hem trobat, aquelles unitats de convivència, sobretot amb càrregues familiars, que es troben en situació d'exclusió social, on l'ocupació és l'única via per garantir-se un habitatge amb totes les conseqüències i dificultats que hem demostrat. Parlem de les persones racialitzades, en aquest cas concret, les persones d'origen estranger, on podem trobar, per molt malt sonant que sembli, diferents categories, les que tenen DNI, per tant gairebé ple drets com a ciutadà: permís de residència, treball, sanitat, votar, etc., tot i com hem mostrat, quan es tracta d'accedir a un habitatge privat, es troba amb una gran dificultat, pel compliment de tràmits requerits (contractes, avals, situació estable, etc.) i la seva racialització (ètnia i religió reconeguda socialment d'origen estranger). Les que tenen NIE, disminució de drets, com per exemple el dret a vot, i sobretot la seva relació amb obligacions, com la renovació del seu permís de treball, fet que condiciona directament el seu permís de residència, i per últim, aquelles persones que no gaudeixen, ni de DNI, ni de NIE, parlem de les persones que estan en una situació irregular administrativament, no tenen ni permís de treball, ni permís de residència, per tant, no tenen el dret a treballar legalment i, tot i que poden requerir els serveis de suport del serveis socials no poden accedir als habitatges socials, per tant, en aquest cas, ens trobem davant d'unitats de convivència, on l'opció d'ocupar un habitatge és la única via per accedir a una llar.

4.4 Empadronament

Com hem pogut constatar, trobem una gran dificultat per accedir al padró, fet que agreuja molt considerablement la situació d'aquelles persones en situació de vulnerabilitat,

especialment a les que estan tramitant qualsevol ajuda econòmica, on els reclamen el padró i, les persones en situació administrativa irregular, ja que necessiten el padró per accedir a la sanitat, escolarització dels joves i començar a treballar per a requerir els tràmits d'arrelament, imprescindible per aconseguir regular la seva situació.

4.5 Habitatges buits: Gent sense llar i llars sense gent.

Per altra banda ens trobem amb una gran paradoxa, persones sense llar i llars sense persones, aquí fem referència a la gran quantitat de pisos que hem quantificat buits i protegits amb portes blindades "antiocupes", tapiades, o vigilades per controladores d'accès, una incredibilitat per part de les persones entrevistades que no comprenen, que davant del fet de no poder accedir un habitatge, es trobin un gran nombre de portes fortificades on no hi viu ningú. Molts dels edificis on habiten persones en situació d'ocupació trobem habitatges buits, fàcils d'identificar per la seva gran porta metàl·lica o tapiada, per tant, trobem una gran part d'habitatges buits i dels bancs. Per altra banda, hem trobat tot un seguit de construccions i zones residencials, on els habitatges no han estat finalitzats, per tant, només hi ha la construcció dels fonaments, parets i sostres, fet, que encara que no estiguin condicionats per ser utilitzats per habitatges i pel fet de romandre completament oberts, són algunes les persones que trien aquesta opció infrahumana com a alternativa a l'habitatge.

4.6. Zones i habitatges abandonats.

Durant la investigació, hem pogut descobrir l'existència de certes zones abandonades. Zones on inicialment es va iniciar un projecte d'urbanització i zona residencial, en l'actualitat s'ha convertit en una zona abandonada i a mig construir. Parlem d'un conjunt de carrers a mig asfaltar i cases adossades a mig construir, totalment abandonades i sense cap mena de tancament. Un projecte inicial de noves residències s'ha convertit en una zona fantasma envoltat de carrers desèrtics i estructures a mig construir que serveixen d'aixopluc per aquelles persones més vulnerables en una situació d'exclusió social. No parlem d'habitatges, parlem de quatre parets i un sostre, sense tancaments, ni instal·lació elèctrica, ni subministraments, un espai abandonat és utilitzat com a espai on dormir i aixoplugar-se en una situació infrahumana.

4.7 Fons d'inversió: Assetjament immobiliari.

Ens trobem davant de la venda d'habitatges per part d'entitats financeres a empreses i fons d'inversió privats, on viuen unitats de convivència en situació d'ocupació, entre elles famílies a càrrec de menors i en situació de vulnerabilitat i exclusió social, amb la intenció, de reformar-los i vendre'ls a un preu més elevat pels quals els han adquirit. Fent-se responsable, per part del fons d'inversió, d'intentar desocupar-los mitjançant una negociació d'intercanvi econòmic (2000 €), o bé, ser-ne desnonats sense compensació, tot, amb la intenció de tornar-los a ocupar, en aquest cas, per persones que paguin el preu de venda de l'habitatge que el fons d'inversió exposa en una pàgina web.

No Podem perdre de vista la intencionalitat i els mecanismes existents per a esprémer fins a l'última gota de benefici econòmic de l'habitatge per part d'inversors econòmics. Com no podem deixar d'esmentar les seves pràctiques de pressió i assetjament immobiliari que es realitzen, com la col·locació de controladors d'accessos als edificis en els quals, intermediaris gestionen el futur habitacional i es fan càrrec de les negociacions, majoritàriament, davant d'un perfil d'unitat de convivència que es troba en una total desigualtat de condicions i en una situació de desprotecció i vulnerabilitat.

4.8 Habitatges ocupats.

Cal destacar una dada molt significativa i rellevant, on la majoria dels habitatges que hem trobat ocupats i han estat enquestats, la propietat correspon al banc, com la necessitat i intencionalitat d'obrir ponts de comunicació entre propietat i unitats de convivència per part de les persones que es troben ocupant un habitatge. Per tant, ens trobem davant d'un perfil convivencial comunicador, participatiu, facilitador i obert a establir solucions i negociacions amb les entitats bancàries propietàries dels habitatges, per arribar a una solució satisfactòria per a les dues parts, com la gran dificultat per aconseguir-ho, i les que hi accedeixen, ho fan sense suport de l'administració, en una total desigualtat de condicions i dificultats molt considerablement per a garantir una mediació/negociació justa i equitativa, abocades al fracàs davant de l'intent de buscar alternatives i millores a la seva situació, on en molts casos, no saben on adreçar-se.

4.9 Convivència amb la comunitat de veïns i solidaritat.

Al contrari de la creença que l'imaginari ocupa té associada, les persones que ocupen manifesten que tenen una relació molt positiva i no tenir cap problema amb la comunitat i, els petits problemes que es puguin presentar, tenen relació a aspectes convivencials: sorolls, neteja de l'escala. Possiblement, fets que es podrien resoldre fomentant assemblees veïnals per acordar solucions col·lectives i la intervenció d'equips de mediació per fomentar una comunitat la més positiva possible. En tot cas, cal construir un canvi de paradigma relacionat amb l'estigmatització de l'ocupació i la seva problemàtica. Moltes de les persones entrevistades, expressen sentir-se molt acollides i, un 70,3% que identifiquen sentir-se molt acollides i, mitjançant l'observació veïnal que hem realitzat acompanyat de les dades recollides, podem veure com el fet d'ocupar durant un temps determinat a un habitatge estableix relacions empàtiques i positives amb la resta del veïnat, establint llaços de solidaritat i suport, m'he trobat un veïnat solidari i acollidor coneixent la realitat recollida en aquest estudi. Davant de l'ocupació hem trobat una humanització per la proximitat de les veïnes que han viscut d'aprop situacions crítiques per part de les seves veïnes, una humanització que esdevé en solidaritat i suport col.lectiu.

fundaciosergi.org

Pl. Lluís Companys, 12
17003 Girona
Tel. +34 972 213 050